

تاریخی بخش

تراجم احوال - قاموس الاعلام

وسجل عثمانی

کلاهی حادثاتی نسج و اعمال ابدنلر انسانلورد .
 بو اوله برطوب قاشمدرکه براوجی حلفت بشریه
 اله ابتدا ایدوب لاینتقطع دور طوماراله نسل
 آویک انتقامنده آنجی بولنه جق اولان دیکر
 اوجنه قدر اوزایوب کیده بکدر . بومناجی وضع
 مشهر قاشا و عبرت ایدن مورخلر معموله رواج
 ویرمک ایچون عالمک قدرت صنایعه سندن شهرت
 مهارتندن بحث اتمکده لزوم کوررلر . ننه کیم
 ارباب تجارت مشتری بی ترغیب و تحریص ایچون
 مالارینک مذهبانی ، هانکی ممکنک ، هانکی
 فابریقه نلک مصنوعاتندن اولدیفنی سویلکده فایده
 بولورلر و دائماده اشهاراتیش بردستگاهه و یا
 براستاده نسبت ایلرلر : انکلزچاقیسی ، سدان
 چوقه سی ، فی ویا رجائی نلک قلم تراشی کبی .

شو مقدمه یه نظراً تاریخی ایکی صفحه یه
 آبریبوروز : بری نفس و قوعات ، دیکری عمال
 و قوعات . مورخلر من برنجی صفحه ده آت
 اویناق ایسته مشلر ، وقایع نویسلکه دهازباده
 رغبت ایشلر ، ایکنجی صفحه یه یعنی تراجم
 احواله لایق اولدینی مرتبه ده اهتا کوسترما شلر
 واقعا لسانمزده تراجم احواله دائر یازلمش و این
 خلکک نلک و فیات الاهیاتی مثلار ترجمه اولنمش
 آثاره تصادف اولماز دکلدلر . فقط آنلر هم
 معدود وهم بر قاج صنف رجاه منحصر دور .
 شقائق نعمانیه ، حدیقه الوزرا ، دوحه لمشاخ ،
 سفینه الرؤساء و امثالک ذیلرینه بیله دوام
 اولنمیش واسلامک کوستردیکی همت مسور
 زمان اله احواله اوغرامشدر . آثار مذکورده
 موضوع بحث اولان اعلام رجاک ماهیت
 ذاتیلری حقیقه تتبع اولنلر قیاده قونیلر .
 مامشدر . هر هانکیسی مطالعه اولنسه بر
 طاق باشارک ، افندلرک ، آغارک بری برنجی
 تعقیب ایده رک بر سلسله تشکیل ایتدکلری
 کوربولور ، مستط رأسلری و صورت نشینری ،
 دور ایتدکلری مناصب ، تاریخ نصب و عزله لری
 ذکر اولنور ، حیات خصوصیه و رسمیه لرینه
 دائره نادراً اوفق نلک معلوماته تصادف ایدیلور ،
 برچونجی عینی ویا مترادف تئیرات اله تعریف
 و توصیف اولنلرینه آبروجه جالب نظر دور .

صیرمه سی قاجیرلیهر قی فطین افندی به قدر
 منتظماً یورودیلان تذکره شعرا بیله مرتبه
 تکاملدن خلی اوزاقدلر . هر شاعرک منظوماتندن
 نمونه اولر قی کیف ماتفق آلمش بر بیت ویا بر قطعه
 اله ومدیحی حاوی بر قاج سوزاله اکتفا اولنمش
 و جزئی طبعت شمیه به مالک اولوبده عمریده
 بر ایکی غزل سه - بلش اولانلر دخی شعرا ی
 شیرین ادا ، ز صرسته قایلشدلر . حالبوکه بونلر
 کافی دکلدلر . برذاتی تئیر ایدن و شخصیت علمی
 و معنویه و سیاسی سی تأسیس ایلیان اوصاف
 لایقله یلمدیکه و هانکی سلوکه نوسوب ایسه
 وزرادن ، علمادان ، مجاهدندن ، سنا سوندن ،

مطبه سیندم آتی جلد اوزرینه طبع اولمشدر .
 طبی کوزلدلر . بولر بر کتابه شدله احتیاج
 ورایدی . لکن سالی بک مرحوم اوله اکا
 حاضر لاماش و محتاج اولدینی شرق ماخذلری
 تبارک اله ایچرلنده یورالانغه وقت بولمامش
 ایدی . فوق العاده چالشقان و غایتله مجد و مقدم
 و صوکه درجه فکر انتظامه مالک برذات اولسی
 بوزندن سانسورک الک بلالی دورنده اثره کوری
 ترتیب و نشره موفق اولمشدر . هر اون بش
 کونده بلا تأخر عینی قطعه ده کاغدلر اوزرینه
 یازلمش سیلنتی سز تمام بر فورمه لقی - نه کسک
 نه یازده - مسوده بشدر بر ایدی که سی و انتظامه
 بو درجه سی محرمانه قولدر . مسوده لری بر مدت
 مطبه ده حفظ اولنمش ایدی بلکه حالاده موجود دور .
 سالی بک اقتدار و معلوماتی بو دولتته
 خدیق قابل انکار دکلدلر . بوندن قرق بش سنه
 قدر اول ایلیک دنه نسخه سی اون پاره به اولر ق
 مهران افندی طرفندن نشر اولناق غزته که اسی
 بنه صباح ایدی مذکور غزته ده میر مشار الیه ک
 هر مقاله سی بر حقیقت و مالک و ملت ایچون بر
 درس ایدی و اسفا که قلمی طائلی اولمایدندن
 محرراتی اجمرد مدحت کبی طائلی اولونن من
 ایدی و خواصی و ارباب عرفانی مخاطب ایدیلرکی
 جهنله هواجیه فائده سی محدود ایدی .

عمومه خدمت ایتمک ملی کندوسنده بر هوس
 عجلو له تولیدینه و اختصاصی و استعجابی
 اولیان علملرده دخی قلم اویناقی تشیفته باعث
 اولمش ایدی . قاموس عربی و قاموس فرانسویده
 قطع نظر صوکه زمانلرنده تورکیه بر تفسیر یازمه
 قیام ایش ایدی . لسان قرآنی آکلادق ایچون
 یالکر لغت عربیه متبحر اولق بیله کفایت ایتمز
 عام تفسیرک بر چوق علوم مصاونه سی دخی
 واردر که سنه لرجه توغل اولنغه متوققدر هر عقلنه
 کلان کیمسه نه قدر خلوص نیت صاحبی اولور
 ایسه اولسون تفسیر قرآنه جرأت ایتمایدلر .
 آندن ناشی سالی بک تفسیری باب مشیخت
 تدقیق و لغات هیئت طرفندن رد ایدلمش ایدی .

سجل عثمانی صاحبی تریا بک مرحوم
 شمس الدین سالی بک ضد کاملی ایدی . عربی
 تاریخ کتابلر من قاری بشدر منق و نوط آتی اله
 کچیرمش . نیجه کونلرخی کتبخانه لری و قیستنانلری
 طولاشده وقف ایش و بی حد و بیان معلومات
 دیوشیرمش ایدی . انتظام برورلکدن بیهره
 اولوب اطواری کبی افکار ی دخی پریشان
 و کفتار و سلیقه سی مقصد ایدی . اورویا سالتزیه
 غیر وقف ایدی . طوربا طولولری اوراق
 یارچهر لری ایچندن آیقیلر قی سجل عثمانی ترتیب
 ایتمسه کنندی طائیلر ایچون حیرت ایتمه
 اله کلز .

اشو ایکی اثرک مقایسه سنه کلجه وقارورده
 سویلدیکنز کبی بری حاضر لقسز یازلمشدر .

احواله لایق اولدینی مرتبهده اهتا کوسترمانه شلر
واقعا لسانزده تراجم احواله دائر یازلش و این
خلکناک و فیات الاهیاتی مثلار ترجمه اولمش
آثاره تصادف اولماز دکلدن . فقط آنر هم
معدود و هم بر قاج صنف رجاه منحصردر .
شقائق نعمانیه ، حدیقه الوزرا ، دوحه لمشاخ ،
سفینه الارؤساء و امثالک ذیلرینه بیله دوام
اولنه مامش و اسلافک کوستردیکی همت ضرور
زمانه ابله احواله اوغرامشدر . آثار مذکورده
موضوع بحث اولانی اعلام رجاهک ماهیت
ذاتیله قیله تدبیر اولنه رقی میدانه قونیلله .
مامشدر . هر هانکیسی مطالعه اولنسه بر
طاقم باشالرک ، افندیلرک ، آغارک بری برینی
تعبیر ایدرک بر سلسله تشکیل ایتدکلری
کوردلور ، مستط رأسلری و صورت اشتری ،
دور ایتدکلری مناصب ، تاریخ نصب و عزلهلری
ذکر اولنور ، حیات خصوصیه و رسمیه لرینه
دائرده نادراً اوفق تفاه مملو مانه تصادف ایدیلور ،
برجوعی عینی و یا مترادف تعبیرات ابله تعریف
و توصیف اولندیقده آبروجه جالب نظردر .
صبریه سی قاجیلررق فطین افندی به قدر
منظماً یورودیلان تذکره شعرالر بیله مرتبه
تکاملدن خبلی اوزاقدن . هر شاعرک منظومانندن
غزوه اوله رقی کیف مانفق آتمش بر بیت و یا بر قطعه
ابله ومدایحی حاوی بر قاج سوزا اکتفا اولمش
وحزنی طبعت شعریه به مالک اولوبده عززیده
بر ایکی غزل سربلش اولانلر دخی « شعری
شعرین ادا » زهره سته قاتیلشدر . حالبوکه بولر
کافی دکلدن . بر ذاتی تمیز ایدن و شخصیت علمیه
و معنویه و سیاسییه سی تأسیس ایلان اوصاف
لا یقله بیلمدیکه و هانکی سلوکه منسوب ایسه
وزرادن ، علمدان ، مجاهدیندن ، سیاسیوندن ،
دانشوراندن ، سخنسازانندن ، صنعتکارانندن
اولسون حیات مسلکیه سی و مدارصیتی اولان
آثاری کوزلجه تدبیر اولنوب تیارو صحنه سنده
اولدینی کبی جانلی جانلی اورتیه قونیلدقجه
او ذتک نه خدمانی ونهده ماهیت حقیقیه سی
آکلاشه من و قصور و مضرتلری موازنه و محاکمه
ویکدیگرندن فرقتی مقایسه اولنماز .
بوگونلرده صادق رفعت پاشا مرحومک
آثارینی مطالعه ابله مشغول اولدیغندن مشارالیه
حقننه قاموس الاعلامک نه دیدیکنی اوقوق
ایسته دم . یالکنز شو سوزلره تصادف ایتدم :
(رفعت پاشا متآخرین وزرای عثمانیه دن اولوب سلطان
عبدالحمید خان دورنده بر قاج دفعه مالیه ناظرینی
ایتمشدر . ثروتیه مشهور اولوب بر قاج سنه اول
وفات ایدن رؤف پاشانک پدریدر .)
بوندن نه آکلاشیلور ؟ هیچ ! رفعت پاشا
مرحوم هئسی هئسی ایکی آی مالیه ناظر سنده
بولمشدر . حال بوکه ایکی دفعه و یانه سفیری ،
درد دفعه خارجه ناظری ، مکرراً مجلس والایه
اعضا و رئیس اوله رقی خدمات کزیده سیله
رشید پاشالر ، ابراهم صارم پاشالر صنفده اخذ
موقع ایتش رجالدندر .
زمانزده رفعت افندی مرحومک تجربه
غیورانه سندن صوکره تراجمه دائر ایکی اثر
نشر اولمشدر : بری قاموس الاعلام دیگری
سجیل عثمانیدر . هر ایکسی ده حروف مجا
صره سیله مرتبدر .
قاموس الاعلام تاریخی و جغرافی برافت کتابی
اولوب شمس الدین ساسی کک اثریدر و صباح

هر مقاله سی بر حقیقت و مالک و ملت ایچون بر
درس ایدی و اسفا که قلمی طائلی اولدیغندن
محرران اجم مدحت کی طائلی طائلی اوقونه من
ایدی و خواصی و ارباب عرفانی مخاطب هدایله یکی
جهتله عوامجه فائده سی محدود ایدی .
عمومه خدمت ایتکه ملی کند و سنده بر هوس
عجولانه تولیدنه و اختصاصی و استحصاری
اولیان علملرده دخی قلم اویناقی تهنیتنه باعث
اولش ایدی . قاموس عربی و قاموس فرانسویده
قطع نظر صوکر زمانلرنده تورکیه بر تفسیر یازمه
قیام ایتش ایدی . لسان قرآنی آکلامق ایچون
بالکنز لغت عربیده متبحر اولقی بیله کفایت ایتز
عام تفسیرک بر چوق علوم مصاونه سی دخی
واردر که سنه لرجه توغل اولنمه متوقفدر هر عقلنه
کلان کیسه نه قدر خلوص نیت صاحبی اولور
ایسه اولسون تفسیر قرآنه جرأت ایتلیدر .
آندن ناشی ساسی بکک تفسیری باب مشیخت
تدقیق و لغات حیثی طرفندن رد ایلش ایدی .
سجیل عثمانی صاحبی ثریا بکک مرحوم
شمس الدین ساسی بکک ضد کامل ایدی . عمرینی
تاریخ کتابلر صرعی قاریشدر برقی و نوط آلمی ابله
کچیرش و یجه کونلرینی کتبخانه لرلی و قهرستانلری
طولاشمه وقف ایتش و بی حد و پایان معلومات
دیویشدر ایدی . انتظام پرورلکدن بی بهره
اولوب اطواری کبی افکاری دخی بر پشان
و کفتار و سلبه سی معقد ایدی . اوروپا سالنلرینه
غیر وقف ایدی . طوربا طولولری اورانی
پارچه لرلی ایچندن آیتله برقی سجیل عثمانی ترتیب
ایتمسه کندینی طابانلر ایچون حیرت ایتمه
الهی کلز .
اشوبایی اثرک مقایسه سنه کلجه یوقارده
سویله بکمز کبی بری حاضر ایتمز یازلشدر .
دیگری بیوک و اوزون و فتورسز مسامکنه
محصولیدر . قاموس الاعلام عمومی و سجیل عثمانی
صرف رجالدنه سی به منحصر اوله رقی خصوصیدر .
شمس الدین ساسی بکک فرانسوزجه آثاردن قولایقله
استفاده ایلدیکی کبی تذکره شعرالر اله ایدرک
شرق شعر اسنک همان کافه سی - ذکر اسامی
قیلندن - درج ایتش فقط تاریخ کتابلر صرعی
باخصوص یازنه آثاری کافیا تدبیر ایدمه دیکی
جهتله شرق رجالدنک تراجمده یا یا قالمشدر . گاه
تاریخ میلادی و گاه تاریخ مجری بی استعمال تمسی
ویکدیگرله تألیف ایتامسی علماً بر تصور عد
اولنه بیلیر .
سجیل عثمانی ایسه بر محشر اسامیدر . ثریا
بکک یالکنز منار طاشلرنده اوقودینی اسلمری
دخی وسیله رحمت اولور ایدیله کتابنه درج
ایتمشدر . ایلك دفعه کتانی اله آلان متدبیر
اسامی غلبه لکندن اوکر تاریخلرجه بعض
خطالری و ترتیب سهولرله برابر طریق اختصاری
ترجیح ایلدیکنندن افاده بی ایجاز درجه سنه
ایندیرمش و حتی بعضاً استفاده و استخراجی ده
تصمیم ایتشدر . محاکمه و تفسیر تاریخی به بناشمیوب
اعاظم رجالدنک دفعه ذکی ، غیور ، مدیر ، مدبر ،
الح کی تعبیرات عمومی ابله اکتفا ایلشدر .
مع مافیله کتاب تراجم اولقی اعتبارله سجیل
عثمانی کیمت علمیه سی قاموس الاعلام فائقدر .
صوکر سنه لرده اصراه افندی مرحوم دخی
کلیات نامیلله بر آتسینلو پدی تألیفنه نشیت ایتش
ایدی . بولله بر اصرا عظیم نه بر کدینک ونه بر
کیسه نلک کاری دکلدن . آنکچون باشلانسیله
برابر نهایت بولمشدی . **عبدالرحمن شرف**

تاریخی مختصر :

استانبولده ایلك قلوب : انجمن الفت

ایلك قلوب ناهل و کبرک طرفنده نأیس ایدریدر؟ — انجمن الفت کیور و مطبئی —
۳۵ یلک غرور برضیانت — انجمن الفت کیور قبول ایدریدر؟ ایلك قلوب صورت سده

[استاذ محترم عبدالرحمن شرقی بک افندی حضرتی بعداً هر هفته بازار ایتسی کوی غزیه ندره تاریخی یرمقاله نشر ایله چکیردور . عبدالرحمن شرقی بک افندی نیک تاریخی ینلرده ایخصاصی جمعیته معلومیدور . (وقت ده انتشار ایله چک مقاله نیک هرکس طرفندن کال لایق اوقوت چینه ایتمیز . استانبولده قلوب حیانتک نه صورتله باشلانغه داتر یازده قری ایلك مقالیه برون درج ایلیبورز .]

قلوب حیاتی علی الخصوص بوندن یارم عصر اولنه کوره احوال اجنابه منزه قابل توفیق اولدیغی تسلیم ایدر . سکر . بلده منزه المک ایلیک الی سنه مقدم استانبول سمتمده کشاد او . ایدنی سولر سهیم تعجب ایله چکسکر ، ایله کزده بری واردور . قلوب انکلیزه بر لغت اولوب ایکی عصر دن بری بونول معنی ایله ایله ایوم اسم مکان اولرق مستعملدر . ترکیده مقالیه آراسهقی [صاحب خانه] دیک مناسب اولور . قلوبک تاریخچه منقول اوله تی دکار ؛ تشکیل دایله لری ده هرکسک آز جوق معلومیدر . اورازده آتشاری اعضا طوبیاتور ، صحبت اولور ، کیسی غزیه اوقور ، کیسی اویون اویاز ، کیسی طعام ایدر ، اذواق اجنابه دن حصه چین اولور .

مشروطیتدن سکره بر جوق سیاسی قلوب ظهوره کلدی ایسه ده مقصد و غایه لری بشقه ایدی . بوقلوب حقیقه طرفای عملیندن بری عبد عاجزه دیشدی که : « افندی بوقلوب لری سن استخفاف ایله . آنلرک قرآن کریمه بری واردور . استنبولده (وزادق قلوب صهر . . .) آیت کریمه سندن کی اشارت آلرهدر . »

موضوع مجتاز اولان قلوب استانبولده عالی باشا سدارتک سوکلر نه و مصری مصطفی فاضل باشا تک مالیه نظارقی ائتاسنمده ۱۲۸۷ خلاندده ناصم باشا فونانغه آیلدیش واسنه قلوب دنیوب « انجمن الفت » تسیو لطفله تسمیه ایلدیش ایدی . ناصم باشا فونانی ایوم اوقاف نظارتنک اشغال ایدیک بتادر . انجمن الفت مؤسسی مصری مصطفی فاضل باشا ایدی که بالجه مصارف تفریحه سی کندی کیسه سندن ادا ایتمیش ایدی .

مؤسسلر مینانغه شعروانی رشدی باشا زاده حق یلده واردی . میر شارایه زماننده « ارتکک کوزلی » دیو شهرت مار اولوب یلک کنج ایکن بیزندن اول وفات ایتددر . بوندن بر قراج سنه اوله قدر بر حیات اولان زوجه سی عطیه خانم مشرحام باشا تک قیزی ایدی . حاتم باشا اسمی ذکر اولنجه فرقه آتیه خاطر کلامی : [۱۲۶۸]

قرنه اخلاقی جبارستانه مزایت ایدوب آندن تمکینین دخی متناز اواغه باشلائش و روسیالو آوستریا امپراطوریه معاوتله جبارلرک تاذیه بوروش اولدیندن فؤاد افندی قومیسر لکه بکر شه مأمور ایلدیش و مؤخرأ معینته بر مفرزه عسکریه تدبیر و اعزام قلدیش ایدی . مفرزه فوناندان میروا حاتم باشا ایدی . حاتم باشا آلایدن بئنه طرق سوزلو استقامت قول و فکر ساجی ایدی . فؤاد افندی کندی طایبور ایدی .

ایلك ، الاقا ندره مدار کلام اوانی اوزره استانبولده نوار نه یوق دیوسؤل ایله دکده باشا « نه اوله چی اوزوقا ندره کو بکار چایر چایر جانلایوره جوانی بردی . جولک معناسی آکلایان فؤاد افندی باشا تک قبالتنه حکم ایله لردی بی بشفه زمینه انتقال ایتدردی . فقط بر قراج کون هرورنده یالانک ذکا واستقامته آگاه اولوب ایلك سوزتنک معناسی مسوردی و ده لک اوله چی آکلایه مدیکوزی افندی ؛ پادشاهز ایتدی جالسینده تنظیمات خیره بی اعلان ایتدی و کلا ووزرا وعلانی خرفه سعادت دائره سنه حاب ایله ملنک ایله طوغری باقه قلمزینده و غرض شخصی قاریشدر بیه قلمزینه داتر جمله سنه بین ایتدردی . حریشل شدی ینلر ندره طومر ایدورل کعاتر ایچون کو بکاره اکک طوغر ایدورل بین

کولک جانلایور . جوانی آلدی . بزینه سده کالم و استانبول زوقا ندره آرتق کولک قالدیغی خاطره کتیرلم . انجمن الفت تکلیف کیلاری و مطبئی واری ایدی . آتیه جی باشیسی شهرور دیتیر ایدی که مهارتنه معنون اولان نقاش سیرورن کیم ایلله صرفنه طبانه مامول ایدی . جوتکه اوسته لی قورده خریسز ایدی . یواکی صفتیه شوایق منلی عرض ایله چک : مصطفی فاضل باشا اورته ایلیچیلردن بری شرفه قلوبده بریدیکی برضیانتده مدعو بولان سناز اوخانس باشادن مسوع عاجزانه اولش ندره که : « او آتیم اون بیش دلو بی یلک بیدر کیم بنگارده اوقهر صنت واری ایدی که تی ، « نه می ، بالسی فرق اولنه میور ایدی . اوقدر بدک ، او قدر طوبق ، بالتیجه او قدر بطاقت حصه دوجار اولدق که برایی کون آج کریمک مجبور قالدق . »

انجمن الفت دائره مدیری اولان آتیمون آیلله افندی نقل ایدردی که باشا تک اون بیش کشلک بولله برضیانتک حسابی بانک باشا سوزار و بو اولله آتیه جی باشیدن سؤال ایتمیش دیتور اوتوز بیش یلک غرورش (مجریه یاره) دیتیش . آیلک افندی تعجب ایله یوزینه یاندیغی کورونجه « یوزینه نه یاقورسک ! ویردیکم چوربا خروس جیاسندن یاپیلور ؛ قورسوره اولرق اوروپادان کاپر شیشیسی اون فرائه در . ساده اوندن اون بیش شیشه کیدی » ایضا حایله سوزینه درام ایتدی . آیلک افندی چوربا خروجه یوزلی قرانی کیدرسه دیکر اطمینه بلکه اوتوز زین یلک غرورش بئینه جی وسوسه سیله ایتتیر . سکوته مضطر قالدی . ایکی اوچ کون سکره باشا شو یزم کین ایشامک بک مصارفی آتشیچین آله کز ده آیلک افندی به امر ایچکله افندی موی لیه « مسوردم اوتوز بیش یلک غرورش دیوره جوانی ووروب باشا استنک ندره شویله طورسون « بزم دیتور جوق اولور ایدر . » سوزلرله محمدین ایتمیش . آیلک افندی مصطفی فاضل باشا صحو لک و دیتورنک حالزینه بقاس اولق اوزره بو حکایه بی نقل ایدردی .

انجمن الفت صنف مأموره تخصصی کی ایدی . متناز رشقی و سکره لری ذمیه اولی صنف تائیدی حائر اولق اعضای ایچون مضبوط ایدی ، حتی تجمه اعضا اولق هوسنده اولان بیض مائیه ورسومات مأمورلری باشا تک نغری سابه سنده یوسیه ایله ترفیع وتیه ایچتدی . وساطت مناقله تک فیدائی اعضا تک دوامی اشکال ایلر ایدی . باخصوص یلک اوغل سمتمده من اولانر ایچون کلوب کیتیک یلک زور ایدی . اولوقا ندره قافله مشتری تکلیبان آراه یوق ایدی . بئیه قیوسی ، بایزد ، آقصرای ، ادرنه قیوسی یلک اوغلی بککطاش کی مسکرلرده آراه آتورلری یولوب احتیاجی اولانلر مخصوص آراه قوشورلر و برسر ایچون لائل فرق الی غره شی ویردرل ایدی . اوزقی سبفرلرک اجری ده غالی ایدی و برده استانبولک طار وقرانی سوزوقا ندره و یوزوقا قالدیرلر نه آراه ایله کزیک بر عذاب خواجه باشا حریتی کیردن سوکره آیلچیلردن بولندن ماعدا کیش جاده یوق کی ایدی .

انجمن الفت بر سنه دن زیاده بقا بولش و محمودیم باشا سدارتنده قباد ایتدیر . خواجه ک قوراشانه دیه سوا کله باشلانمیشدی احتیالک بوقل وقال ارباب اعراض طرفدن معام ایدی . بته آیلک افندی نقل ایدردی که بر آتیشام شیخ الاسلام حسن فهمی افندی طرفدن بر مأمور انجمنه کلوب مائیه نظاری بولان مصطفی فاضل باشادن معائن ایله دش و باشادن درشت حوالر آتیش ایدی . خواجه لک تکلیباننه بانک بولکده دخی گولمدر . عبدالرحمن شرف

سلطان محمد خان خامس

۲

عهد سلطنتاری — خاقان مغورک عهد سلطنتاری
ایلك تأثیرانک بخش ابتدیی امیرلر صرتیه سنده
مسعود اولدی. آبی نینجه لی غوائل متتابعه هم مانی
هم کندیسنی و خلیفه ابتدیی. واقعا غوائل مذکورده نیک
حدوشده دخل و صنی اولیوب سنه لرده برو متراکم
وسلفده مدور اولدیی معلوم ایسه ده عهد هاپوشنده
پاتلاق و یرمسی سوء تصادفاتدن ایدی.

شرق قدیمده « شاه واقف کر کدر احواله » کر
وزیره قالبرسه وای حاله « غرب جدیدده » پادشاه
سلطنت سورر حکومت اینز le roi règne et ne
gouverné pas ایکی دستور متضاد فریجه مللده
صادر اولشدر. بشفه بشفه موضوعلره مبنی و بشفه
بشفه معنایه عمول اولان بوا یکی دستور، حکمت
خلفک محصولی اولمله محیطه کوره قیمتده بستیوی
قاری مد اولنه ماز. سلطان عبدالحمید خان نانی برنجی
دستورده افزاطه و سلطان محمد خان خامس ایکنجی
دستورده تقریبه سلوک اینشلردر. معاملاتده افراط
و تقریط مقبول اولیوب خیرالامور مدلدن. اصول
مشروطیتده اداره دولته مشرولیت عمومی سه و کلابه
عائد اولوب ذات حکمدارینده عدم مسئولیت مالکیتک
احواله بیکانه قالی معناسنی ضمن ایچوره. مشرو.
طیک مولدی اولان انکلترده ذی اقتدار اولای
قرالر اجمابات مشروطیته تمایله اقباید و معاملات
ظاهره دق دائما اجتناب ایله برابر چرخ اداره ده
بیوک خدمتگر ایفاسته موفق اولشدر و فرقه نوآرده سنده
مدل و ناظم و طبقه سنی کور مشلردر. حصر صرده
یدنجی ادوارد ایله رومانیای قرالی قارول ایکی کوزل
مثالدر. سیاست خارجی ده و قورلر نده و وقع ذیلر نده
عل الاکثر استفاده اولمشدر.

جنتمکان سلطان محمد خان خامس حاکم و صلیم ،
خلوق و دلنواز ، فلباً و بدناً پاک و نظیف ، شفقت
و صحتی غالب ، مشروطیته تمایله صابوط ، زاهد
و متوکل بر شهریار ، کارشمار ایدی . اداره دولت
حقنده کوزل نظریه لر سوپلر ومع مافیه و کلاسنک
اداره ابتدیی طریقده آبرلماز ایدی . لطیف و لطیفه کو
اولوب برچوق ادبیات عربیه و فارسیه محفوظی
ایدی . قارجه نیک بیله اینجه سنه راضی اولاز بر قلب
رفقه مالک ایدی . اوتوزوقدر سنه لک اواده نلوشنده
احتیاط اوزره حرکت و کردیی ناروا معامله لر
چارواچار هضم ایکنی اقتیاد ایقش اولمله تأثرات
درویشنی آه و واه ایله اطفای ایکنی ذات هاپوشنده
برطاعت ثانیه حکمی آلمشدی . جلوه قدر بویله
کوزل خوبی ، تیمه سنه محبتی ، اضرا ددن و جبر
و آزاردن اجتنابی بر پادشاه شفیق و کریم ایله احوام
سلطنتنده ایام فرح و مسرتی محدود و لیال ألم
و کدورتی نامحدود قلمشدر .

یک چوق خوش سوزلری و نکتته لری خاطر نشانی
عاجزانه مدور . سعید پاشانک توأم صدائر نلوشنده
استغفارلر نده کتایه ارله رقی بیورمش ایدی که « صدر
اعظم - حقیقت حاله دهاتنددره . لکن موافقت اینز ،
صافقت اینز ، مفارقت اینز . نه یایمالی ! و بواج
حکمی اطرافیه شرح و ایضاح ایقش ایدی .
دما و تبریک — شاعر باقی دوون تکرار او قودیم
یدی بندلی صرشیه . شهپوره سنده :

« منت خدایه ایکی جهانده قلوب سعید »
« نام شریفک اولدی هم غازی هم شهید »
بیتیه سیکتور و صر نده ارتحال دارونیم ایله بن سلطان
سلیمان خان قانونینک داستانه فضائله ختام و برورب
« آخر چاندی کوس رحیل ابتدیک ارتحال »
« اول قرناغک اولدی جناب بوستانلری »
سرزخی کندیلر همزبان اوله رقی خاقان مغور حقنده
دخی ایراد ایلر .

شاعر مشارالیه تأثرات عمومی بی تخفیف متصدیلر
بدنجی بندده بخش درت یاشنده کی پادشاهک برینه
قرق یاشنده سلطان سلیم خانک تأثیرک جلوسنی
نیشیر ایچور . بزخی کرسی نشین خلافت کبری
واریکه بر برای سلطنت مظمی پادشاه نوجاه معالی کتایه
شوکیلو سلطان محمد خان سادس حضرتلری
تعزیت و تبریک و برادر مہترلری مستغرق رحمت
رب مغور اولدقیه کمال عاقبت و اجلال ایله سربر
سلطنت و جهانداریده مستدام و عهد ممدتوفند
شهنشاهیلر نده مالک محروسه لرینک هر درلو نم
رفیوضات ترقی و مدنیته بکام اولسی دطاسنی رفع
پارکاه جناب پروردگار ایله ریک نم التلطیق اراق اوزره
باقیباک بندمد کورخی عبناً نقل و تحویر ایلر :

باقی جمال پادشاه « لبذری کور
صرات صنع - حضرت حی قدیری کور
پر عزیز . صر وجود ابتدی انتقال
میر جوان چایک یوسف نظیری کور
کوف طوغدی شدی غایته ابردی - بیده دم
رخسار خوب خسرو روشن ضمیری کور
بهرام وقتی کورده نیلوردی بو صیدکاه
وار ایشکینه خدمت شاه اردشیری کور
برباد قیلدی تخت سلیمان روزگار
سلطان سام خان سکندر سریری کور
واردی پلنک کوه وفا خواب راحت
کیمسار کبریا ده طوران نره شیری کور
جولانه کیتدی روضه به طارس باغ قدسی
فرهای اوج سماعات مسیری کور
اقبال و بخت خسرو آفاق مستدام
روح روان شاهه مجات والسلام .

۲۸ رمضان ۱۳۲۶ عبدالرحمن شرف

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşiv
No 25.726

قانون وراثت سلطنت

تورك حكومات جسمه سنده بين الاولاد نسف
عمالك اتمك عاداتي ايدى . نه كيم جلال الدوله
ملك شاهك و فائده سكره سلاجوقلرده و جنكيز
خانك و تيمور كوركان سلطنتلرده بواسول مفاصمه
كورلكده در .

خاندانل همان بواسوله اصلا بناشامش وقوت
كند . همي طوبلي طومنه . اهتنا كوسترشمش و آف
شاه افنامه اوغرا اتمدن ترقى اله خلافتده حركته
تصدى ايدنلرى شدله تاديب ايشدر . بيوك اوغلك
سلطنت پدري وارث اولدى قواهد طيبه دهنر .
روايت موقوفه نظرآ همان غازينك ارخاننده بيوك
مخروي علاء الدين پاشا علوم و معارف اله متوسل
اولدندله امور حربيه و لكبه اله مشغول اولان
واداره مالكده و حروب و غنوانده پدريه و كالت
اله حكومت ايشلرنده كسب ملكه ايليان كوچك
برادري اورخان بكه ترك وراثت اتمش . ايسه ده
تاريخمده بو عالينك ايلك ايجي مثالي كورله مالكده در .

شهادتلك كوچك ياشلرنده آناطوليه برايانه
كوندريلور و انا و قديمي ايجاد برذات لالا
عنوانه كندولر نه ترقى اولور ايدى . لالا شهادتلك
تعليم و تحصيلنه تربيه اجتماعيه و سياسيه نه نظارت
ايلر ايدى . شهادتلك دائره سي كوچك مقياسده
ركاب حايله مونه سي اوله رق تشكيل قنوب نشايي
وزيس مثالي رؤساي مامورين و صنوف مختلفه
مسكروه برقمه معينه تامين اولور ايدى .
شهادتلك سن كاله وصوله قدر تملكات مسكروه اداره
ملكيه آيشور و حكومت ايتديكي خطه لك احول
واجتياجته و اهالينك جناح و شوارينه و قوف
پيدا ايلر ايدى . محاربات عظيمه ده شهادتلك معيت
موجوده لرله موكب حايله اتحاق ايله لرله جناح
قوماندا نفلرنده استخدام ايديلر ايدى . بواسول
محاسن شمول سربر سلطنته نامزد اولان پرنسولر ترك
اولدله حاضر ليسي تامين اتمش ايسه ده اوله اوله ايش بيك
مسكروه مالك وصيت و شهرى حائز اولانلرى حسب
ايشيره وقتندله اوله مقام حكمداري به مد نظر ايشلر
ودرلو اوغرا نسلقره سبب اولددر .

صاه خداوندكار بن اورخان غازي روم ايلي
فوجاتيله اشتغالنده بيوك اوغلي سلطان بايزيده
كرد و اورخان اوغلي ايتوب چايي بقره سي سنجاقلرني
توجيه ايلوب كوچك مخروي ساريجي بي بروسه ده
قائم مقام براقش ايدى . ساوجبك كنجلك هواسنه
ديص سرور قيرن اما آينه اوغري بزنس پرنسورندله
كنج آندرونيقوس اله بالاتفاق پدريه هليپنه
عصيان ايتديلر . مهايت پادشاهي اله جمعيتلري
پرشاه و آندرونيقوسله پدري طرفندله كوزلر نه
ميل چكايوب ساوجبك حضور واه ماجده ده
درشت جوايلره و كستاخاه معامله لره جرأت اتمك
هرف نيغ فرمان نضا جريان اولدى (۷۸۷) .

بو حادثه ايمه شهادتلك سلب امتيت ايدى .
پدريه عصيان ايدى بر شهادتلك برادريه راحت
ورميه چي دركار ايدى . قوصوه مهاريه سنده شهادتلك
بايزيد اله اقرب چايي حاضر ايلر . صاه خداوندكار
شهادتلك وقوع ارخاننده سلطان بايزيده بيت اولندي
ساوجبك بقمه سنكهنوز اولدله ايمه و صنوف
مسكروه بك . ايلانه همي حكومتده شريك ظهور
ايديه ايدى خوفي ايتوب چايي شمشير قضايه
اوغرا ايشدر (۷۹۱) . ايتوب چايي صرف شبه

اوزريه افنا اولمشدى . كندوسى توجه عامه
قزاقش بر برادر ايدى بلا جنه اهداي باعت
اسف عظم اولدى . اسباب و منافع عاليه دولت
اوغورينه فداسته علما رضا كوسترشمدي .

بهذا آن سلسله وقعاتي تعقيب ايتديك . سوه
بئالرك كترني مشاهده اولور . بيليرم سلطان
بايزيد خانك وفاتنده مخدرملري آره سنده اوزوف
بروقابت خوزين باش كوستردى . واقعا فوق العاده
احوال ايجنده بولنييلور ايدى . پادشاه حضرتلري
اقره ملحه سنده تيمور كوركانه مغلوب واسير اولمش
ودولت حال تشنه دوشمشيدي اوله ايجي سنه سورف
بودور فترده همي چايي و امير ساهاك و موس چايي
مهدوم و مصطفي چايي مهزوم اوله رق سربر سلطنت
شهادتلك اصغر واهلي اولان چايي سلطان احمد
خانه قالدى . (۸۱۶)

چايي سلطان محمد خانك فرزند و خان سلطان
صاه خانك ناني عمرجه سي مصطفي (دوزمه) چلبينك
و برادري كوچك مصطفي چلبينك سلطنت دموالرين
دفعه و كنديلرخي ديار عديمه سوقه مجبور اولدى .
دواني مفاصمه اله تدبير ايدى غواثلك الكبيروك
سلطان جهك قبايدر . فاح سلطان محمد خان حضرتلري
ايتالياك استيلاسيه قديم روما غرب ايمراطورلني
احيا اتمك تصور علوسنه دوشمش اوله له بيوك
مخدوس سلطان بايزيدي سلطنت همانية اسلاميه
وارث اولق ايجوه شرق تربيه سيه بيوش و كوچك
مخدوس سلطان جه روما ايمراطور افنه ناصر اولق
اوزره ايتالياك مملكره مرقتيله قرب تربيه سي ورمش
ايدى . كدبك احمد پاشامك زانطه و اورانته تسخيري
اله باشلايك ايتاليا سفري پادشاه حضرتلرنيك وفاتي
وياشاي مشايراليله آناطولي به چلي سبيلرله عقيم
قالدى . سلطان بايزيد خانك ناني جالس اورنك
سلطنت اولدنده قونيه واليسى بولان برادري
سلطان جم اشترلك سلطنت دمواسنه قيام اله
بروسه به كلك و نامنه خطبه اوقوتور برورق
اعلان استقلال ايدى و استانبوله فضلاله ايك سفير
ارساليه روم ايلي حكومت سلطان بايزيده و اناطولي
حكومت كندويه قاق اوزره مفاصمه تكليفنده
بولندي . آخال وحدت باعت انكسار قوت و بنا
عليه معابر قانوق سياست اولدله تكلفي رد
اولندي و دقم دمواسنه ضرورت اولوردي . سلطان
جهك بقية وقايي معلومدر . سر كندست ملائيشي
خاطره ملنده تاثير اتم براقشده دولت همانية
ورطه تفاهتله قورقشدر .

سلطان بايزيد خانك ناني كتر اولاد ايدى . اوله
شبخرخنده شهادتلك مياننده تفرقه و منافسه بوز
كوستردى و كوچك مخدوس سلطان سلم برات
پدريه قوندي . برادريلرني و برادر زاده لرني اتلاف
ايدى . بواجرا آتندله طولايي غمناك اولوب نسلمزده
بويدعتي جباراه رحمت حقدق بعيد اولسون ، ديو
پددا ايلديكي تاريخلرده مقرر ايسه ده . بدعت سيته لك
او كي آله ايدى . برادرلري فورنود و سلطان احمد
رقم لو اي استقلال ايتكلمري جهنله حركت واقعه لري
مستلزم مجازاتي عد اولنه بيلير . فقط برادر
زاده لري اوله جرم و قباچندن بري ايدى . احتمال
آف و سوسه سنه قزاق اولدله منفعت عاليه دولت ،
اهرف شريته اختياري قاعده سنه سبب تطبيقي اولدنده
ايدى .
عبدالرحمن شرف